

Udenrigsministeriet

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Kopi: UPN

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Bilag

Sagsnummer
2019-417

Kontor
HPA/EKN

23. maj 2019

SKRIFTLIG FORELÆGGELSE

Rådsmøde (udenrigsanliggender - handel) den 27. maj 2019

Dagsordenen for rådsmødet (udenrigsanliggender - handel) den 27. maj 2019 omfatter: *WTO-reform, EU-USA handelsrelationer og Vietnam FTA/IPA.*

Punkterne forelægges hermed Folketingets Europaudvalg til orientering. Der henvises i øvrigt til samlenotatet for rådsmødet, der er oversendt til Europaudvalget den 16. maj. Følgende kan fremhæves:

Dagsordenspunkt 1: WTO

Rådet ventes på baggrund af en orientering fra EU-Kommissionen at drøfte situationen i WTO, herunder EU's indsats i forhold til modernisering af WTO-systemet og løsning på krisen i appelorganet.

Uenigheder blandt WTO's medlemmer om blandt andet organisationens rolle og kompetencer kombineret med den aktuelle handelskonflikt mellem USA og Kina lægger fortsat pres på det multilaterale handelssystem og vanskeliggør fremdrift i forhandlingssporet. Hertil kommer et grundlæggende behov for opdatering af WTO's regelsæt, ikke mindst for bedre at kunne håndtere de negative aspekter af kinesisk handelsadfærd.

Det mest akutte problem i WTO er dog krisen i tvistbilægningssystemet, hvor USA fortsat blokerer for udnævnelse af nye medlemmer til appelorganet. Findes der ikke en løsning, vil der kun være ét medlem tilbage efter december 2019, og så vil systemet ikke længere kunne fungere. Baggrunden for USA's blokering er bl.a., at appelorganet i amerikansk optik har bevæget sig ud over det, man blev enige om i forbindelse med systemets oprettelse i 1995 – eksempelvis en dynamisk retspraksis som uden hjemmel er blevet regelskabende.

EU spiller fortsat en aktiv og konstruktiv rolle i moderniseringsprocessen og har sammen med en række andre WTO-medlemmer fremsat for-

slag om modernisering af tvistbilæggesystemet. Hverken EU's eller andre medlemmers forslag har dog ført til reelt amerikansk engagement i løsning af krisen. Da samtidig en række WTO-medlemmer nu er begyndt at finde alternative veje til at løse handelskonflikter – i erkendelse af at appelorganet vil kunne ophøre med at fungere ultimo 2019 – ventes Rådet at drøfte den videre vej frem. Særligt fokus vil være på muligheden for med hjemmel i tvistbilæggesaftalens artikel 25 at lade WTO's generaldirektør optræde som mægler.

Med sigte på bedre at kunne håndtere unfair handelspraksis har EU, USA og Japan gennem et trilateralt samarbejde fremsat forslag vedrørende efterlevelse af regler om notifikation og gennemsigtighed. Derudover arbejdes på et fælles forslag om regler for industrisubsidier.

I forhold til spørgsmålet om udviklingslandenes handelsvilkår – som ikke mindst dækker over Kinas og større udviklingslandes særlige fordele af de nuværende WTO-regler – er det EU's holdning, at der i højere grad skal differentieres, således at kun de fattigste udviklingslande tilgodeses. Trods EU's aktive og vedholdende dialog med andre WTO-medlemmer, herunder USA og Kina, går processen dog trægt.

Behovet for modernisering af WTO skal blandt andet ses i lyset af de begrænsede fremskridt i de multilaterale forhandlinger, herunder vedrørende fiskerisubsidier, som vedrører SDG 14.6 Til gengæld kan der spores et vist momentum i drøftelserne vedrørende fælles regler om hhv. e-handel og regulering af tjenesteydelser. Disse drøftelser finder sted i grupper af interesserede WTO-medlemmer (plurilaterale forhandlinger).

Regeringen arbejder for, at EU fortsat skal spille en central rolle i WTO for at fremme et stærkt og regelbaseret multilateralt handelssystem. Der er fuld opbakning til denne linje i kredsen af EU-medlemslande.

Dagsordenspunkt 2: EU-USA

Trump og Juncker blev i juli 2018 enige om at styrke det handelspolitiske samarbejde som udtrykt i en fælleserklæring med en række konkrete målsætninger. Rådet vedtog på den baggrund den 15. april to forhandlingsdirektiver om hhv. afskaffelse af told på industrivarer og transatlantiske overensstemmelsesvurderinger. Tilsvarende har den amerikanske administration orienteret Kongressen om USA's målsætninger med handelsforhandlingerne med EU.

Det er imidlertid uvist, hvordan den videre proces vil forløbe. Parterne er grundlæggende uenige om forhandlingernes omfang, idet bl.a. USA's ønske om at inddrage landbrug afvises af EU. Fra europæisk side henvises til balancen i fælleserklæringen fra juli, der ikke omtaler landbrugsforhandlinger – men til gengæld heller ikke nævner offentlige indkøb, geografiske betegnelser og andre emner, som USA ikke ønsker omfattet.

Endvidere udfordres det handelspolitiske forhold af Trumps trussel om told på europæisk bileksport samt en række andre handelspolitiske uoverensstemmelser.

Seneste udfordring er den såkaldte Airbus-Boeing sag. USA indledte i 2004 en WTO-sag mod EU's statsstøtte til Airbus, mens EU i 2005 svarede igen med en lignende sag mod USA vedrørende Boeing. Sagerne er p.g.a. den politiske, økonomiske og strategiske betydning blevet kaldt de største i WTO's historie.

WTO's appelorgan traf for nylig endelig afgørelse i begge sager og gav hhv. USA og EU medhold på flere klagepunkter. Parterne har derfor i henhold til WTO-reglerne ret til at pålægge kompensationstold på modpartens produkter, hvis der ikke kan findes en forhandlet løsning.

Et voldgiftspanel er i færd med at opgøre størrelsen af de to parter kompensationstold, hvor afklaring i Airbus-sagen ventes til juli, mens Boeing-sagen ventes udmålt primo 2020. I afventning af beløbsudmålingen har både USA og EU offentliggjort foreløbige bruttolister med varer, der vil kunne pålægges told. Det er i den forbindelse et problem for EU og mulighederne for en forhandlingsløsning, at USA p.g.a. sagernes tidsmæssige forskydning vil kunne pålægge told på EU-produkter i 6-9 måneder, før kompensationstolden i Boeing-sagen når sin afklaring.

En anden aktuel udfordring vedrører USA's aktivering af den såkaldte Helms-Burton lov. Loven gør det muligt for amerikanske borgere at anlægge sag mod virksomheder, der opererer på områder, der blev eksproprieret under Castro-styret. Udover at flere europæiske virksomheder ventes at blive ramt, er Helms-Burton i EU's optik i strid med international lovgivning om sanktioners ekstraterritoriale virkninger.

Regeringen støtter Kommissionens forsøg på sammen med USA at nå nye handelsaftaler og fælles løsninger, som vil være til gavn for danske virksomheder.

Dagsordenspunkt 3: Vietnam FTA/IPA

Rådet ventes at drøfte af resultatet af forhandlingerne med Vietnam om hhv. en frihandelsaftale og en investeringsbeskyttelsesaftale. Der forventes generel opbakning til undertegnelse af aftalerne med sigte på endelig vedtagelse uden yderligere debat på et snarligt rådsmøde.

Forhandlingerne med Vietnam blev indledt i 2012 og i 2013 udvidet til også at omfatte investeringsbeskyttelse. Der blev i første omgang opnået enighed om en samlet aftale i december 2015. Investeringsbeskyttelsesbestemmelserne blev imidlertid efterfølgende genåbnet med henblik på at reflektere udviklingen af EU's koncept for tvistbilæggelse i form af investeringsdomstolssystemet (ICS) svarende til handels- og investere-

ringsaftalen med Canada (CETA) og Singapore-aftalerne. Disse forhandlinger afsluttedes i juli 2018, og resultatet heraf er udskilt i en separat investeringsbeskyttelsesaftale.

Aftalerne betragtes som EU's hidtil mest ambitiøse aftale med et udviklingsland og indebærer blandt andet afskaffelse af told på 65% af EU's eksport til Vietnam ved ikrafttræden og afskaffelse af næsten al told inden for en tiårig overgangsperiode. Tilsvarende vil stort set al EU's told på varer fra Vietnam blive afviklet over en 7-årig periode. Derudover fjernes en lang række tekniske handelshindringer, og europæiske virksomheder får adgang til offentlige udbud og en række tjenesteydelser inden for bl.a. miljø, banksektoren og maritim transport.

Der er endvidere et robust kapitel om handel og bæredygtig udvikling med en lang række bindende forpligtigelser vedrørende effektiv gennemførelse af ILO konventioner samt miljø- og klimaaftaler, herunder Paris-aftalen, samt til samarbejde og udveksling af erfaringer om handelsrelaterede aspekter herom. Vietnam arbejder allerede på en implementeringsplan for tidlig implementering af forpligtigelser på dette område.

Investeringsbeskyttelsesaftalen sikrer gensidig beskyttelse af investeringer mellem Vietnam og EU med investeringsdomstolssystemet (ICS) - med appelmulighed - som grundsten. Aftalen om investeringsbeskyttelse fastslår endvidere staternes ret til at regulere på områder som miljø, sundhed, forbrugerbeskyttelse, arbejdstagerrettigheder m.v.

Regeringen finder, at der er tale om to gode aftaler til gavn for virksomheder, investorer, forbrugere og arbejdstagere, der samtidig sender et vigtigt politisk signal om EU's vilje til at indgå frihandelsaftaler i en tid med protektionistiske tendenser. Derfor støtter regeringen, at aftalerne undertegnes og indgås med henblik på snarlig ikrafttræden.

Anders Samuelsen

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort.